

KAS IR ŠIZOFRĒNIJA?

Šizofrēnija ir hroniska slimība, kuras pamatelementi ir psihotiski traucējumi un personības, emociju un domāšanas pārmaiņas.¹

Šizofrēnija skar apmēram **1% (1 NO 100)** pasaules iedzīvotāju²

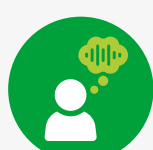
Visbiežāk šī saslimšana sākas **17 LĪDZ 30 GADU VECUMĀ³**

KĀ PAMANĪT ŠIZOFRĒNIJU?

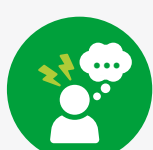
Jāpievērš uzmanība uzvedībai un personības reakcijām, kas ir krasi pretējas tām, kādas bijušas iepriekš.

Fizisko veselības problēmu un augstā pašnāvības riska dēļ vidējais dzīves ilgums pacientiem ar šo slimību ir par 10 - 12 gadiem īsāks nekā veselīgiem cilvēkiem⁴

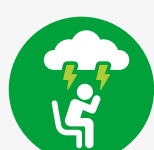
ŠIZOFRĒNIJAS SIMPTOMI?⁵

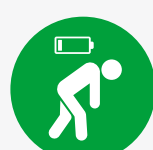
HALUCINĀCIJAS - balsu dzirdēšana - visbiežāk sastopams simptoms

MURGU IDEJAS UN PARANOJA - īstenībai neatbilstošas idejas (idejas par izsekošanu, vajāšanas mānija, pārliecība par īpašām spējām)

EMOCIONĀLA VIENALDZĪBA un apātija

ENERĢIJAS UN GRĪBAS ZUDUMS

BŪTISKĀKIE FAKTORI, KAS VAR IZRAISĪT ŠIZOFRĒNIJU:

- ✓ Ģenētiskie faktori
- ✓ Toksisku vai narkotisku vielu lietošana
- ✓ Smadzeņu attīstības traucējumi un traumas
- ✓ Nelabvēlīga sociālā vide, vardarbība

3 ŠIZOFRĒNIJAS FĀZES:^{6,7}

SĀKUMA FĀZE (PRODROMĀLĀ)

Bailes, aizdomas, norobežošanās no ģimenes un draugiem, grūtības koncentrēties un nav motivācijas.

AKTĪVĀ FĀZE (AKŪTĀ)

Murgu idejas - pārliecība, ka apkārtējie notikumi nav patiesi, vajāšanas mānija. Halucinācijas - redz un dzird neeksistējošas lietas. Nesakarīga runa. Dīvainas emocionālas reakcijas, emociju trūkums.

STABILITĀTES FĀZE

Murgu ideju un halucināciju mazināšanās, rakstura pārmaiņas, norobežošanās no sabiedrības, darba spēju pazemināšanās.

KĀ ĀRSTĒT ŠIZOFRĒNIJU?

- ✓ Jāsaņem ģimenes ārsta un psihiatra konsultācija
- ✓ Psihiatrs novērtē veselības stāvokli, nosaka diagnozi, sastāda ārstēšanas plānu
- ✓ Ārstēšanā pārsvarā izmanto medikamentus un psihosociālās rehabilitācijas metodes
- ✓ Ārstēšana notiek ambulatori vai stacionārā
- ✓ Jāseko visām psihiatra rekomendācijām, aktīvi jāiesaistās ārstēšanas procesā
- ✓ Jāizglīto un jāatbalsta pacientu tuviniekus un draugus

Aptuveni **70%** pacientu, kas saņem medikamentozu terapiju un psihosociālo ārstēšanu, novēro uzlabošanos vai stāvokļa stabilizēšanos. Psihiatra konsultācijas par turpmāk nepieciešamo ārstēšanu ir valsts apmaksāts pakalpojums.

MĪTI PAR ŠIZOFRĒNIJU

MĪTS

- ✗ Cilvēks, kurš slimo ar šizofrēniju ir bīstams un agresīvs!
- ✗ Cilvēks, kurš slimo ar šizofrēniju, nav darbaspējīgs un nevar strādāt algotu darbu!
- ✗ Šizofrēnijas pacientam vajag ārstēties psihiatriskajā slimnīcā.

FAKTS

- ✓ Varētu būt, ka cilvēks ir agresīvs, taču kopumā šādu pacientu daļa ir ļoti maza.
- ✓ Jo vairāk cilvēks strādās un tiks integrēts sabiedrībā, jo labāk un ilgāk viņš būs darba spējīgs.
- ✓ Liela daļa šizofrēnijas pacientu ārstējas ambulatori

Uzzini vairāk: Teva.lv » Rūpes par veselību » Mentālā veselība

¹ <https://arsts.lv/jaunumi/liene-sile-laikus-atpazit-un-versties-pec-palidzibas-veiksmes-atslega-sizofrenijas-arstesana>
² https://www.spkc.gov.lv/sites/spkc/files/content/sizofrenija_148x210.pdf
³ <https://www.spkc.gov.lv/lv/media/17051/download?attachment>
⁴ <https://www.spkc.gov.lv/sizofrenija>
⁵ <https://arsts.lv/jaunumi/liena-lapina-ieva-everte-sizofrenija-gimene-vai-draugu-loka>
⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=hDroA6eawsE>
⁷ <https://sizofrenija.lv/sabiedribai/slimibas-kliniska-gaita/>
⁸ https://www.spkc.gov.lv/sites/spkc/files/content/sizofrenija_148x210.pdf
⁹ <https://www.spkc.gov.lv/lv/media/17051/download?attachment>
¹⁰ <https://www.vca.lv/visi-pakalpojumi-vca/arstnieciba/psihiatrija.html>